

Dødsulykker fritidsfartøy 2018

I 2018 registrerte Sjøfartsdirektoratet 23 omkomne på fritidsfartøy i norsk farvann, noe som er en nedgang på seks omkomne sammenlignet med 2017. Dette er det laveste tallet siden 2001. Gjennomsnittlig antall omkomne den siste femårsperioden er 29 omkomne per år.

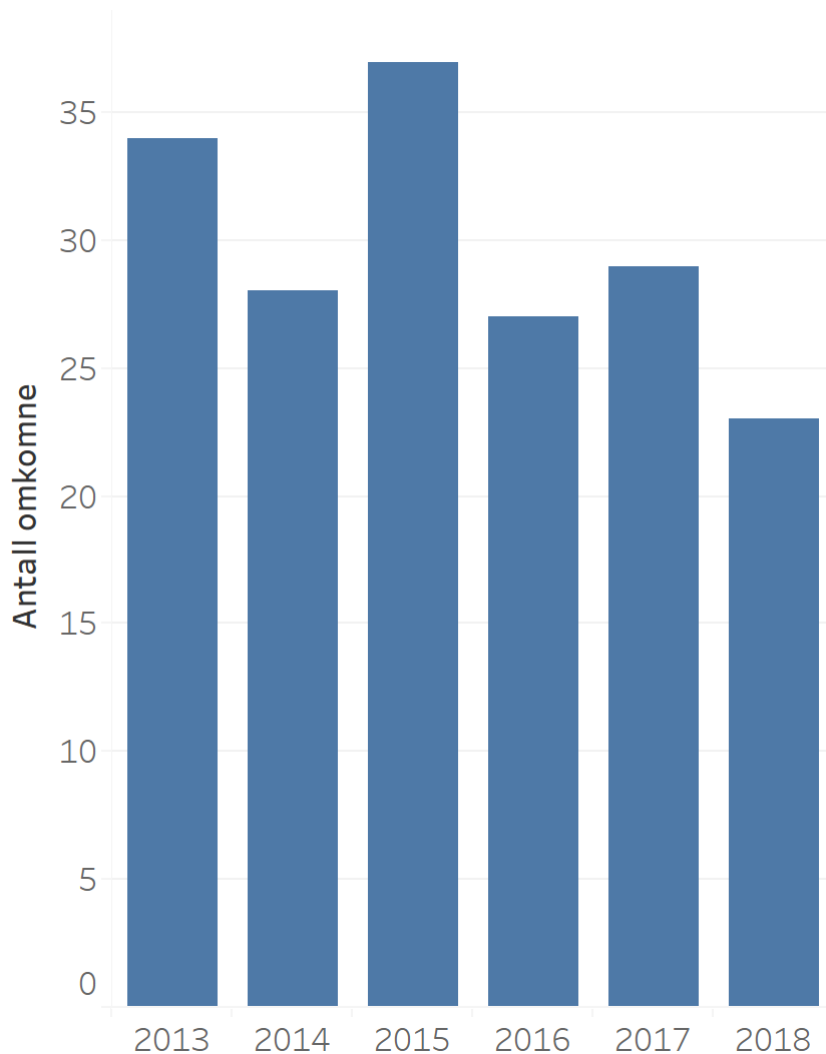
Datafangst

Sjøfartsdirektoratet registrerer dødsulykker på fritidsbåter i Norsk farvann. Ulykkene plukkes i utgangspunktet opp gjennom automatiske mediesøk og datauttrekk fra hovedredningssentralen, og oversendes til politiet for kontroll og supplering. Etterregistreringen kan forekomme i takt med at sjøfartsdirektoratet mottar ny informasjon som er relevant for en ulykke.

Utvikling

23 personer omkom som følge av fritidsfartøyulykker i 2018, dette er en nedgang på seks dødsfall sammenlignet med 2017. Antall omkomne har falt de senere årene. Mens det i perioden 2013 – 2015 omkom i gjennomsnitt 33 personer hvert år i fritidsfartøyulykker har dette tallet blitt redusert til 26 omkomne mellom 2016 og 2018.

Figur 1: Utvikling i antall omkomne 2013 - 2018

De fleste dødsfall skjer om sommeren – når båten er mest i bruk. Av de i alt 23 omkomne i 2018 skjedde over halvparten i månedene juni, juli, og august. I motsetning til tidligere år har vi i 2018 ikke registrert noen dødsulykker i fjerde kvartal. Den siste dødsulykker på fritidsbåt i 2018 skjedde den 28 september.

Hvem omkommer

I likhet med tidligere år er majoriteten av de omkomne nordmenn, men vi ser også at flere og flere utledninger mister livet. Av de i alt 23 omkomne i 2018 var 15 nordmenn (65 %). De resterende åtte personene kom fra Tyskland (2), Estland, Frankrike, Nederland, Polen, Storbritannia, og Ukraina. Andelen utlendinger som omkommer har variert de senere årene, men er relativt høy i 2018. I tre av ulykkene for 2018 var fire av de omkomne utenlandske som fisket.

Tabell 1: Omkomne etter nasjonalitet, 2013 - 2018

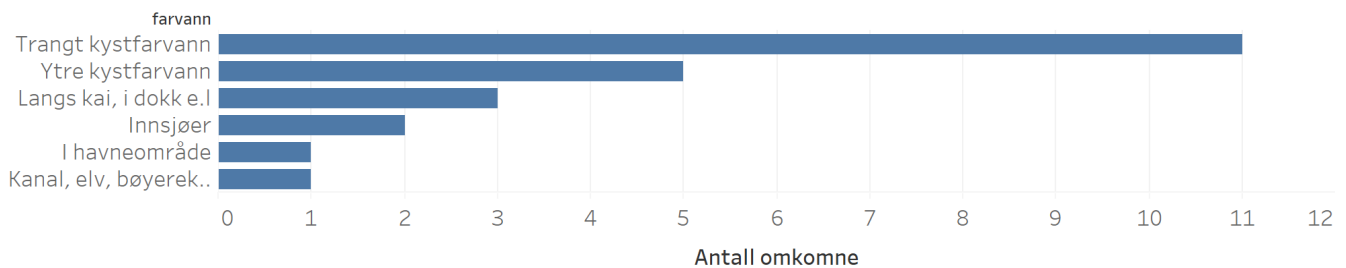
Nasjonalitet (omkomne)	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Norsk	28	27	32	22	22	15
Utenlandsk	6	1	5	5	7	8
Sum	34	28	37	27	29	23
Andel utenlandske omkomne	0,18	0,04	0,14	0,19	0,24	0,35

Mellom 2013 og 2018 har 178 mennesker mistet livet i fritidsfartøyulykker. Av disse var 92 % menn, mens 8 % var kvinner. 2018 skiller seg ut ved at en relativt stor andel av de omkomne var kvinner – 4 av de i alt 23 omkomne dette året var kvinner.

Gjennomsnittsalderen på de omkomne i 2018 var 52 år. Den eldste som omkom var 81 år, mens den yngste som omkom var 16. Av de i alt 23 omkomne var 78 % 40 år eller eldre.

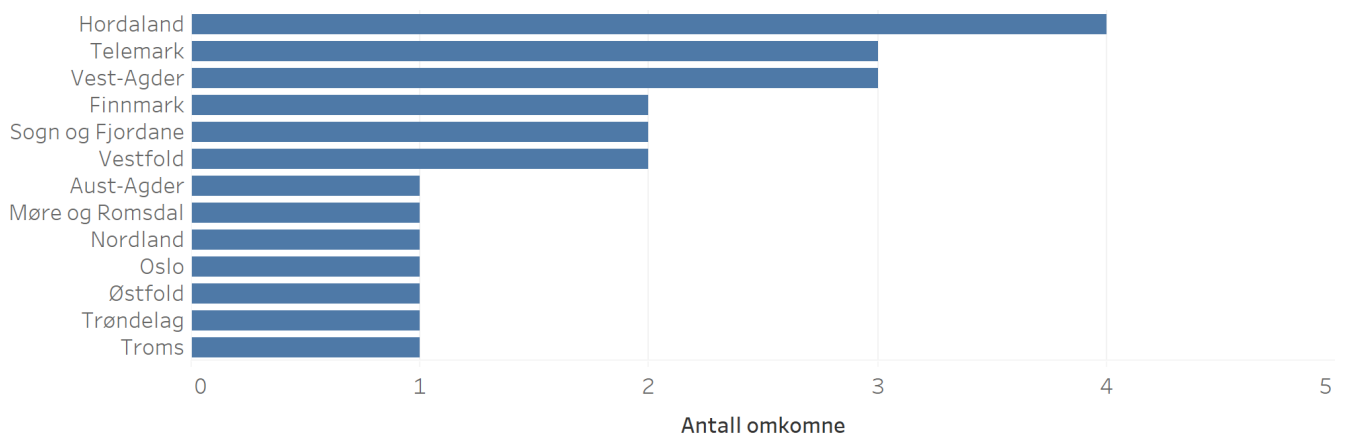
Hvor skjer ulykkene

Majoriteten av fjorårets hendelser skjer i enten ytre kystfarvann, eller i trangt kystfarvann (70 %), men vi har også en del hendelser langs kai, eller i havneområde (17 %). Det forekommer også dødsfall i innsjøer og på elver (13 %).

Figur 2: Antall omkomne fordelt på farvann, 2018

Totalt 13 fylker har registrert omkomne i 2018. Av disse har Hordaland, Telemark, og Vest-Agder flest omkomne.

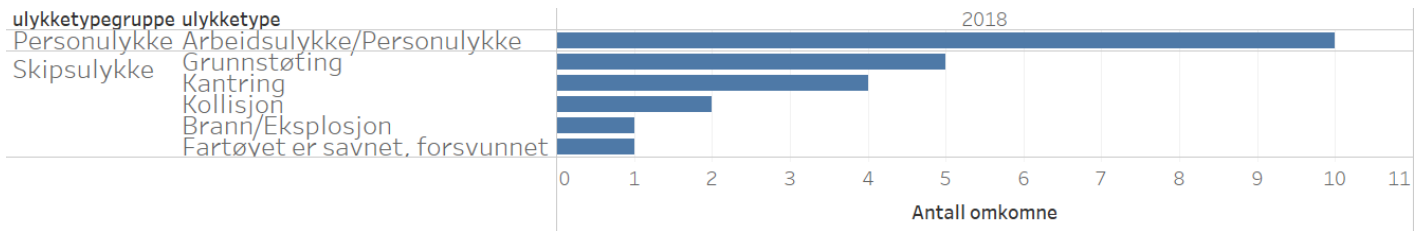

Figur 3: Antall omkomne fordelt på fylke, 2018

Hvordan skjer ulykkene

Sjøfartsdirektoratet ulykkesstatistikk skiller mellom skipsulykker og personulykker. Skipsulykker er hendelser som involverer selve fartøyet, som grunnstøting, kantring, eller kollisjon, mens personulykker er hendelser som først og fremst skjer med en eller flere personer ombord uten at det involverer skade på fartøyet, som fall, forgiftning, eller klemskader. Når det gjelder fritidsfartøy er det ofte vanskelig å avgjøre hvorvidt hendelsen var en skipsulykke eller en personulykke. Det kan for eksempel være utfordrende å finne ut hvorvidt en person havnet i vannet fordi en kano kantret (skipsulykke: kantring) eller om personen falt i vannet (personulykke: fall) hvorpå kanoen kantret da vedkommende forsøkte å komme seg tilbake ombord i fartøyet.

Blant de 23 omkomne i 2018 har vi vurdert at 13 dødsfall skyldes skipsulykker, mens 10 dødsfall skyldes rene personulykker.

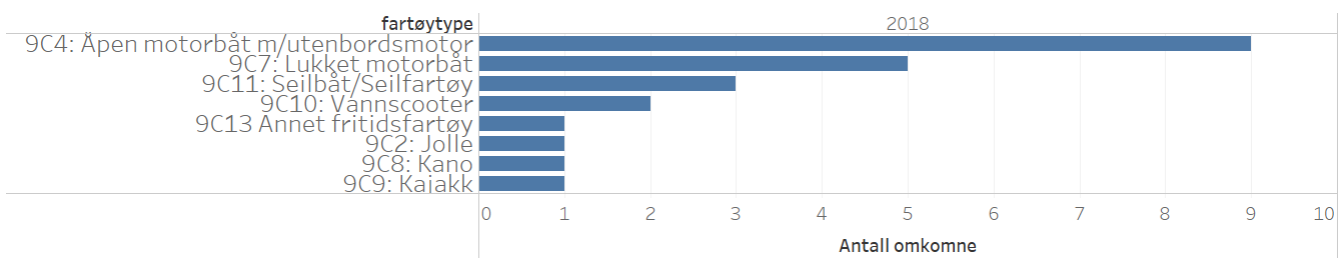

Figur 4: Omkomne, fordelt på ulykketype, 2018

Blant de ti dødsulykkene som skyldes personulykker var ni fall til sjø, mens den siste hendelsen var en støtskade som følge av seilebåtbom, som medførte at vedkommende ble kastet på sjøen.

Fartøytype

De aller fleste ulykkene skjer på åpne eller lukkede motorbåter. Disse fartøyene står til sammen for 61 % av de omkomne i 2018. Vi har også sett flere ulykker på mindre fartøy som vannscooter (to), jolle (en), kano (en), og kajakk (en). Under kategorien «annet fritidsfartøy» finner vi en hendelse med et padlebrett.

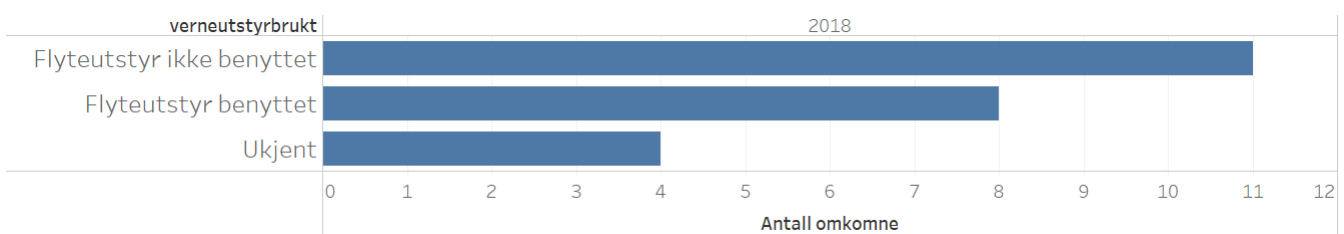

Figur 5: Omkomne fordelt på fartøytype, 2018

Bruk av flyteutstyr og alkoholpåvirkning

Tall fra båtlivsundersøkelsen 2018 viser at 9 av 10 sier de har flyteutstyr til alle om bord, og at 2 av 3 sier at alle om bord alltid bruker godkjent flyteutstyr.

Sjøfartsdirektoratet har registrert elleve omkomne som ikke benyttet flytevest, og åtte omkomne hvor flytevest ble benyttet. Vi har også fire saker hvor dette er ukjent.

Figur 6: Omkomne fordelt på bruk av flytevest, 2018

I to av tilfellene hvor personen ikke har hatt på seg flytevest, har det ikke vært av betydning hvorvidt avdøde har hatt på seg personlig flyteutstyr eller ikke. I ett av tilfellene hvor personen hadde på seg flytevest, har vesten ikke hatt noen betydning. Dette gjelder f.eks. i forbindelse med kollisjon, eller eksplosjon.

Når det gjelder alkoholpåvirkning har vi registrert 6 omkomne som var påvirket av alkohol i 2018, mot 10 i 2017. Merk at alkoholstatus er knyttet til den avdøde, og ikke føreren av fartøyet. Det kan altså oppstå situasjoner hvor en person omkommer som følge av en alkoholpåvirket fører, uten at dette registreres som en dødsulykke med alkohol. Tilsvarende kan det forekomme hendelser hvor den forulykkede er alkoholpåvirket mens fører er edru, hvorpå dette registreres som en ulykke med alkohol.

Etterregistreringer og endringer kan forekomme i tråd med at Sjøfartsdirektoratet mottar informasjon fra politiet og andre kilder. Dette gjelder spesielt knyttet til status om flytevest og alkohol.